

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
torkel.winbladh@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2019:56 Idéburen välfärd

Den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet har fått möjlighet att bereda Umeå universitets yttrande över SOU 2019:56 Idéburen välfärd. Yttrandet baserar sig på ett underlag från juridiska institutionen, utarbetat av docent Tobias Indén.

I utredningen lämnas förslag till lagstiftningsåtgärder som avser att främja ett ökat deltagande av idéburna aktörer i välfärden. Förslagen inbegriper dels att det införs en lagreglerad definition av begreppet idéburna aktörer, på så sätt att det införs en lag om registrering av idéburna aktörer inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet, dels att lagen om valfrihetssystem och lagen om offentlig upphandling ändras. Umeå universitet tillstyrker förslagen men skulle gärna se att en reglering införs som slår fast vilka bevis en upphandlande myndighet ska kunna kräva för att en ekonomisk aktör ska kunna visa att den utgör en sådan idéburen organisation som kan komma ifråga för ett reserverat kontrakt. Detta skulle stärka rättssäkerheten för de idéburna aktörerna och minska risken att upphandlande myndigheter agerar i strid med gällande principer.

Vad gäller förslaget till förändring av lagen om offentlig upphandling ska nämnas att förslaget i korthet syftar till att skapa en möjlighet för upphandlande myndigheter att reservera vissa kontrakt som ska tilldelas enligt reglerna i 19 kap. till idéburna organisationer – om det bidrar till att förverkliga den sociala målsättningen med tjänsten samtidigt som det leder till budgetmässig effektivitet. Detta är oproblematiskt i förhållande till EU:s upphandlingsdirektiv.

Av förslaget följer också att en idéburen organisation inte måste finnas med i det register med idéburna organisationer som utredningen dessutom föreslås ska inrättas, för att organisationen ifråga ska kunna tilldelas ett visst kontrakt. Enligt utredningen måste en prövning av om en aktuell organisation utgör en idéburen aktör göras i varje enskild upphandling. Dessutom konstateras i utredningen att en registrering inte är det enda sättet en aktör kan visa att den uppfyller kriterierna för att utgöra en idéburen aktör, utan det ska även finnas andra sätt att visa att en organisation är en idéburen aktör. Några exempel på hur en organisation som inte är registrerad i det föreslagna registret ska kunna visa att den uppfyller de aktuella villkoren lämnas dock inte i förslaget.

Ifråga om exempelvis uteslutning och kvalificering av ekonomiska aktörer enligt 13 kap. resp. 14 kap. ska nämnas att lagen om offentlig upphandling inte endast slår fast vilka uteslutningsgrunder eller vilka grunder för kvalificering en upphandlande myndighet får använda sig av, utan lagen inbegriper också regler som slår fast vilken typ av bevis en upphandlande myndighet får kräva av en ekonomisk aktör för att denne ska kunna visa att den uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten ställer (se 15 kap). Det kan finnas anledning att överväga om man i samband med införandet av den föreslagna ändringen av lagen om offentlig upphandling också borde införa en reglering som slår fast vilka bevis en upphandlande myndighet ska kunna kräva för att en ekonomisk aktör ska kunna visa att den utgör en sådan idéburen organisation som kan komma

ifråga för ett reserverat kontrakt. En sådan lösning skulle kunna öka rättssäkerheten för idéburna aktörer samtidigt som risken för att upphandlande myndigheter riskerar agera i strid med de allmänna principerna i 4 kap. 1 § skulle minska.

Beslut i ärendet har fattats av professor Ruth Mannelqvist, den Samhällsvetenskapliga fakultetens dekan, efter föredragning av fakultetssamordnare Åsa P Isaksson.

För den Samhällsvetenskapliga fakulteten

Ruth Mannelqvist
Dekan

Åsa P Isaksson